

Emel ARSLANGİRAY 10 Kasım 1954 yılında Malatya’da doğdu. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü’nü bitirdi. Düsseldorf Kenti Kültür Dairesi’nin Eğitim Projeleri çerçevesinde Türk İşçi Derneği’nde amatör tiyatro çalışmaları yönetti. Marl Kenti Volkshochschule’de Türk kadınlara yönelik Türkçe ve Almanca okuma-yazma kurslarında öğretmenlik; Gelsenkirchen Kenti Richarda-Huch Gymnasium’da Türkçe öğretmenliği yaptı. Öğrencileriyle birlikte Aziz Nesin’in “Pırlatan Bal” oyununu Almanca olarak sahneye koydu. Gelsenkirchen Kantorei Chor’da korist olarak görev aldı, konserler verdi. Yönetimini üstlendiği Ankara Üniversitesi Türk Halk Müziği Korosu, katıldığı yarışmalarda ikincilik ve dördüncülük ödülleri aldı. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nde “Yerel Yönetimlerin Kültürel Etkinlikleri Yoluyla Sanat Eğitime Katkıları” başlıklı teziyle Yüksek Lisans; “Bach, Beethoven ve Brahms’ın Müzik Açısından Sanat Eğitime Estetik Katkıları” başlıklı teziyle de Doktora eğitimini tamamladı. 2000, 2002, 2004 ve 2006 yıllarında Darmstadt’a gerçekleştirilen Uluslararası Yeni Müzik Yaz Kursları’na katıldı. Birçok bildirisi basılan ve yan flüt ile oda müziği çalışmalarını sürdüren Dr. Arslangiray, Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü’nde öğretim elemanı olarak görev yaptı. 3 Temmuz 2008 tarihinde aramızdan ayrıldı.

AC ÜZİK BİLİMLERİ DİZİSİ 20

VIVALDI
VENEDİK
VIOLIN
EMEL ARSLANGİRAY

Bağlam Yayınları 478
İnceleme-Araştırma 316
Müzik Bilimleri Dizisi-20
ISBN 978- 605-9911-64-1

Müzik Bilimleri Dizisi Editörü:
Vural Yıldırım

Vivaldi, Venedik, Violin
Emel Arslangiray

© Bağlam Yayıncılık
© Emel Arslangiray

Birinci Basım: Ocak 2021
Kitap Tasarımı: Canan Suner
Baskı: Avcı Ofset
Davutpaşa Cad. İpek İş Merkezi No: 6/13
Davutpaşa-Topkapı/İstanbul

Yayınevi Sertifika Numarası: 44685
Matbaa Sertifika Numarası: 45259

BAĞLAM YAYINCILIK Hobyar Mah. Narlıbahçe Sok. No: 9/3 Cağaloğlu/İstanbul
Tel: (0212) 513 59 68 / 244 41 60 Tel-Faks: (0212) 243 17 27
Web: www.baglam.com e-mail: baglam@baglam.com

ÖNDEYİŞ

Yarım kalmış bir yaşamın ardından, yarım kalmış bir çalışmaya bir “öndeyiş” yazmak, yaşanmamışların ardından bir ağıt yakmak gibi... İleride, elbet bir gün doyusıya yaşamak üzere ertelenen o güzelim günlere hasret, bırakıp gitmek... Bunun için çok zor geliyor yazmak...

Ancak, o yaşamını çalışmak üzerine kurmuştu, hem de hiç yorulmadan, bıkmıyıp usanmadan çalışmak. Hele bu çalışmalar, o herbirinde başka başka gizler, erdemler, özellikler keşfettiği öğrencileriyle yapılacaksa sonsuza dek sürebilirdi. Yıllar yılı büyük bir heves, sevinç ve mutluluk içinde, Dr. Ümit Gültekin eşliğinde yönettiği “**Bach Korusu**”, onun en coşkulu, en vazgeçilmez tutkularından biriydi. Değerli sanatçı **Fazıl Say**, Bach'ın “*Füg Sanatı*”na ilişkin irdeleme yazısının son tümcesinde “koro sesi”ni, “*İnsanlığın örgütlü seslenişi...*” olarak nitelemektedir. **Say**'ın bu değerlendirmesindeki “*koro*” olgusu, Dr. Arslangiray'ın “**Bach Korusu**” çalışmalarında gerçek yansımasını buluyordu. Klâsik müziğe ilgi duyan gençlerin biraraya gelmelerini, birlikte çalışmalarını ve bu çalışmalar sırasında onları hem klasik müziğin derinliklerine hem de gezilip görülecek yerlere götürerek “*örgütlü seslenişi*” gerçekleştirmelerini amaçlıyordu hep. Bu yolla klâsik sanatın güzeli, huzuru ve ortak mutluluğu paylaşarak yaşama katılmak olduğunu anlatmaya çabalıyordu. O bir müzik tutkunuydu ve bu nedenden dolayı hep çevresinde bulunan yakınlarının, arkadaş ya da tanıdıklarının çocuklarını, birer birer müziğin evrensel dünyasına çekebilmeyi ve eğitimlerinin yanı sıra kültürel gelişimlerini de sürdürebilmelerini amaçlıyordu. Bu ideal tutumuyla da zamanının elverdiği ölçüde hepsiyle tek tek ilgileniyor, onların sanat dünyasının varlığından haberdar olmalarını sağlamaya çalışıyordu.

Öte yandan da doçentlik öncesi etkinlikleri için gerekli olan bir çalışmayı başlatmıştı. Özünde bu çalışma, gündelik yaşamın dayattığı sorumlulukları ve bu sorumlulukların neden olduğu sorunları sessiz sedasız, kimselere sezdirmeden çözümledikten sonra kendi

iç dünyasının yalnızlığı içinde çekildiği bir sığınak, bir özgürlük limanıydı. Sunuş yazısında kendisinin de belirttiği gibi, hakkında fazla bilgi sahibi olunmayan bir ülkede **Vivaldi**'yi çeşitli yönleriyle anlatabilmek pek kolay olmayacaktı. Bunun için bol kaynağa gereksinim duyulacaktı. Önemli bir kısmını, Darmstadt'da her iki yılda bir gerçekleştirilen “Uluslararası Yeni Müzik Yaz Kursları”na katılmak üzere gittiği her Almanya seyahatinde kütüphaneleri, kitapçıları dolaşarak temin etmişti. Uzunca bir süreyi, bu kaynakları taramak ve çıkardığı notları konu bütünlüğünü sağlayacak biçimde sıraya koymakla geçirmişti. Hatta yakalandığı amansız hastalığın tedavileri esnasında bile çalışmalarına ara vermedi. İnanılmaz bir dikkat, özen ve özveriyle sürdürdüğü bu çalışmalarında bütünü çıkarmış, tam da ayrıntılara eğilmişken yarım kaldı her şey gibi bu da...

Onun çalışmanın kutsallığına olan inancını somutlaştırma görevini üstlenerek bu çalışmayı onun bıraktığı yerden sonuçlandırma kararı verdik. Hedefimiz, “Viyana, Vivaldi, Viyolin ve Mevsimler”i bir kitap haline getirmektir. Bu zor işi, onun yol göstericiliğinden yoksun başarmak, adeta el yordamıyla iz sürmekle koşuttu. Bu uğraş içinde çok zorlanacağımızı ve belki de kimi eksiklerle sonuçlandıracağımızı daha baştan beri biliyorduk. İlk aşamada, kaynaklardan yola çıkarak dipnotları yazmak gerekiyordu. Kitabın birinci bölümünde yapılan alıntıların kaynakları, yazar tarafından tam olarak belirtilmiş olmasına karşın, diğer bölümlerde henüz bu ayrıntılara girilememiş olması, yapıtta yöntem bütünlüğünü bozabilir düşüncesiyle bu dipnotların birinci bölümden de çıkarılmasına neden olmuştur. Kitabın sonunda başvuru yapıtların listelendiği bir kaynakçanın yer almasının, konuya ilgi duyan kişilere yol göstermesi açısından yeterli olacağı görüşünü benimsedik.

Diğer bir konu da yazar tarafından seçilen resimlerin ve notaların önemli bir kısmı hazırlanmış olmasına karşın, kimilerini bulmakta, en azından kaynaklarını saptamakta zorlanmış olmamızdır. Sıraladığımız sorunlara değinme gereksinimi duymamızın nedeni, bu yapıtla ilgilenen, özellikle müzik dalında uzman olan kişilerin

saptayacağı, olası bir eksik ya da tutarsızlıktan, çalışmayı yayına hazırlayan bizler sorumluyuz. Bizim açımızdan kaçınılmaz bir görev ve sorumluluk duygusuyla bu emek ürününü sonlandırma sürecinde, doğal olarak kimi olumsuzluklarla da karşılaşacağımız görüşünden yola çıkarak böyle bir adımı atmış bulunduk. Bu cesaretimizin anlayışla karşılanacağını umuyor, okuyucuların hoşgörüsüne sığınıyoruz.

Yapıtın yazarı Dr. Emel Arslangiray, kendi gibi yaşadı: Özverili, sade, gösterişten uzak, içten ve inançlı... O, yüzünden hiç eksik etmediği sıcacık gülümsemesi, zekâ pırıltılarıyla dolu bakışları ve herkese armağan bıraktığı bu yapıtıyla hep aramızda, yanımızda, bizimle olacak. Anısı önünde sevgi ve özlemlerle eğiliyoruz.

Özgül (Arslangiray) POLAT
Dr. Ümit GÜLTEKİN

İÇİNDEKİLER

ÖNDEYİŞ.....	5
Bölüm – I YAŞAMI (1678 - 1741).....	13
SUNUŞ.....	15
Vivaldi Ailesinin Soyağacı.....	16
Antonio, Kardeşleri ve Genişleyen Aile.....	17
ÇOCUKLUK VE GENÇLİK YILLARI (1678-1703).....	20
Rahiplik Eğitimi.....	21
Rahiplik Mesleğinde Atılamayan İlk Adım.....	22
Yeni Bir Mesleğe Doğru.....	24
ÖĞRETMENLİK VE BESTECİLİK YILLARI (1703–1715).....	26
Seminario dell’Ospedale della Pieta.....	26
Bestecilikte İlk Adım ve Yayınlanan İlk Yapıt.....	33
Giderek Artan Ün ve Soyluların Gözde Konuğu Vivaldi.....	35
Roger Yayınevi’nin Sağladığı Olanaklar.....	37
Pieta Öğretim Kadrosunda Değişim.....	38
Operaya Yöneliş.....	41
Vivaldi Avrupa’da Ünleniyor.....	44
Çalışma Yaşamındaki Zikzaklar.....	48
MANTUA YILLARI (1719-1722).....	50
Anna Giro ile Tanışma.....	54
Mantua Yıllarından Sonra.....	56
Roma Gezileri.....	61
Yine Pieta.....	64
En Sevilen Yapıtı “Mevsimler”in Yayınlanması.....	66
Ünlü Olmanın Doruğunda Bir Konçerto Ustası.....	69
Avusturya Kralı VI. Karl ile Tanışma.....	70

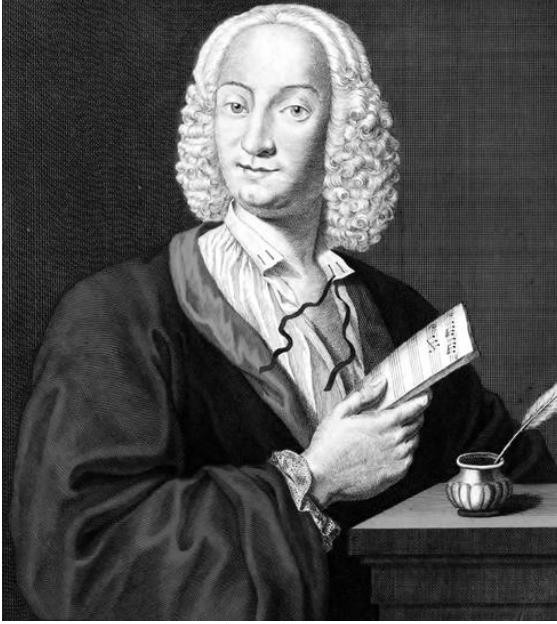
DEĞİŞEN DÜNYA (1730-1741).....	75
Carlo Goldoni ile Tanışma	77
Yine Pieta, Yine Pieta	79
Ferrara Vurgunu (1736–1737)	82
Entrikalar	84
Hoşçakal Dünya (1741).....	90
Merhaba Vivaldi (1926).....	94
Ölümü (1741) ve Yeniden Doğuşu	96
Bölüm – II VENEDİK	97
ULUSLARARASI BİR KENT DEVLET - BİR KÜLTÜR KENTİ ...	99
Coğrafi Konumu ve Tarihsel Gelişimi	99
15. Yüzyıldan 18. Yüzyıla Venedik	102
Meslek Odaları, Finansör Denizcileri	104
Festivalleri.....	105
Düklük: Dük Seçimi ve Kent Meclisleri	108
Dük ve Para Birimi.....	109
Kilise Yönetimi ve Müzikçiler	110
Operalar, Emprezaryo, Seyirciler	113
Emprezaryo	115
VIVALDI DÖNEMİNDE VENEDİK	119
Sonun Başlangıcı.....	119
VIVALDI SANATI.....	122
Sanat Çevresi ve Sanat Anlayışı.....	122
Program Müziği	125
Konçerto Formu	127
Konçertoda İlk Bölüm.....	129
Konçertoda Orta Bölüm	130
Konçertoda Son Bölüm	131
Ritm Anlayışını Belirleyen Gelişmeler	131
Vivaldi'de Ezgi Modelleri.....	133

Bölüm – III YAPITLARI.....	137
YAPITLARI.....	139
ÇALGI MÜZİĞİNDE İLK ADIMLAR.....	140
KONÇERTO GROSSO, KONÇERTO VE DİĞER FORMLARIN GELİŞİMİ.....	142
Konçertoları	146
Keman Konçertoları	146
Op. III Armonik Esinler (L'estro Armonico).....	150
Op. III No. 6 Laminör Keman Konçertosu.....	150
Op. III No. 8 İki Solo Keman İçin Laminör Konçerto .	152
Op. III No. 11 İki Solo Keman, Bir Solo Viyolonsel İçin Reminör Konçerto.....	154
OP. VIII ARMONİ VE BULUŞ DENEMELERİ (IL CIMENTO DELL'ARMONIA E DELL' INVENZIONE).....	156
DÖRT MEVSİM	159
Op. 8 No. 1 Mimajör İlkbahar Konçertosu.....	162
2. Op. 8 No. 2 Solminör Yaz Konçertosu.....	168
3. Op. 8 No. 3 Famajör Güz Konçertosu.....	174
4. Op. 8 No. 4 Faminör Kış Konçertosu.....	180
DİĞER KONÇERTOLARI	188
SONATLARI	191
KİLİSE MÜZİĞİ YAPITLARI	192
KANTATLARI.....	195
OPERALARI	195
ZAMANDİZİN	200
KAYNAKÇA.....	206

Bölüm - I
YAŞAMI
(1678 - 1741)

SUNUŞ

Vivaldi üzerine bir inceleme yapmış olmanın hem hiçbir nedeni yoktur hem de birçok nedeni vardır. Zamansal açıdan pek anlamlı olmamakla birlikte, müziği Türkiye’de sevilerek dinlenen ama hakkında pek fazla bilgi sahibi olunmayan bestecilerden biri olması, bu çalışmanın hazırlanmasında önemli bir etken olmuştur. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu’nun televizyon yayınlarına geçişinin daha ilk yıllarında hava raporu programının açılışı, Vivaldi’nin “İlkbahar Konçertosu”nun ilk bölümüyle yapıldı. Belki de Türkiye, henüz Vivaldi adını öğrenmeden ve konçerto kavramını bilmeden tanıştı onunla. Sadece müzik eğitimi alanlar için değil, müzikle ilgilenen herkes için yazılan bu kitap, bestecinin yaşam öyküsünün yanı sıra, başta “Dört Mevsim Konçertoları” olmak üzere bazı yapıtlarına yönelik incelemeleri ve bestecinin sanat anlayışı üzerine açıklamaları içermektedir.

Antonio VIVALDI

Vivaldi Ailesinin Soyağacı

Bazı müzik araştırmacıları, Vivaldi soyadının Ceneviz kökenli olduğunu ve tarihsel geçmişinin 12. yüzyıl ortalarına dek dayandığını ne sürmektedirler. Bazı belgelerde, 1291’de Hindistan’a giden deniz yolunu aramaları sırasında, Kanarya adaları yakınlarında meydana gelen bir deniz kazasında l olarak bulunan ve Vivaldi soyadını taşıyan Cenevizli cesur denizci kardeşlerden (Ugolino, Vadino, Guido Vivaldi) söz eder. Vivaldi müziğindeki coşkulu ve atak kişiliğin, bu cesur atalarından gelmiş olabileceği varsayılmakla birlikte bu konuda kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Kesin olan, Vivaldi ailesinin eski kuşaklardan beri Brescia’da yaşamış olduğudur.

Vivaldi’nin babası Giovanni Battista, Augustin ve Margharita Vivaldi’nin ikinci çocuğu olarak 1655 yılında Brescia’da doğar. Henüz on yaşındayken babasını kaybeder, daha sonra annesi ve ağabeyi Agostino ile birlikte Venedik’e taşınır. Burada bir yandan berberlik mesleğini öğrenirken öte yandan müzik eğitimi alır. 17. ve 18. yüzyıl İtalya’sında bir berberin aynı zamanda müzisyen olması sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Berber raflarında çeşitli çalgıların bulunması, beklerken sıklımasınlar ve hoşça vakit geçirsinler diye turaş olmaya gelen müşterilere küçük konserler verilmesi alışılmadık bir Şey değildir. Giovanni Battista her ne kadar berberlik mesleğine yönlendirilmişse de sonuçta müzisyen olmayı yeğlemiş ve müzik çevresinin önemli simalarından biri olmuştur. Vivaldi’nin annesi Camilla Calicchio, 1650’den beri Venedik’te yaşayan terzi Camillo Calicchio ile Joanetta’nın kızları olarak olasılıkla 1655’te dünyaya gelmiştir. Bazı kaynaklara göre 11 Haziran, bazılarına göre ise 6 Ağustos 1676’da önce resmi, birkaç gün sonra da San Giovanni Kilisesi’nde dini nikhla evlenen geç Vivaldi ifti, Campo Grando kıyısındaki Bragora semtinde, büyük olasılıkla Camilla’nın ailesine ait bir eve yerleşirler.